

POVZETEK KMETIJSTVO

Analiza Operativnega programa – programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje od 2007 do 2013 (PUN2k) za sektor kmetijstva obsega analizo izvajanja varstvenih ukrepov, pregled stanja kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov na nekaterih območjih Natura 2000 ter usmeritve in predloge za pripravo Programa upravljanja območij Natura 2000 v Sloveniji za obdobje od 2014 do 2020 (PUN2000).

Ukrepi KOP so v PUN2k opredeljeni kot sistemski instrument za upravljanje s kmetijskimi zemljišči znotraj območij Natura 2000. Analiza doseganja ciljev kaže, da v obdobju 2007–2013 nismo bili uspešni, saj so bili cilji leta 2012 doseženi le na 11 % območij. Razloge za to gre iskati predvsem v nekaterih sistemskih napakah, kot so npr. neustrezna shema KOP, ki je tudi na območjih Natura 2000 dovoljevala vpis splošnih (horizontalnih) ukrepov, neustrezno finančno vrednotenje t.i. biodiverzitetnih ukrepov KOP, nezadostna promocija ukrepov KOP in nezadostno izobraževanje ...

Med preostalimi težavami velja izpostaviti še hitro izginjanje vrstno bogatih travnikov na nekaterih območjih Natura 2000 (npr. Ljubljansko barje, Goričko, Šentjernejsko polje ...), ki so predvsem posledica preoravanja in intenziviranja rabe travnikov. Veliko težavo predstavlja tudi odstranjevanje krajinskih prvin (mejice, mlake, posamezna drevesa ...), s katerimi imajo kmetje v praksi kar precej preglavic. Pravila risanja GERK-ov (grafična enota rabe kmetijskega gospodarstva) namreč določajo, da so lahko v GERK vključene le kmetijske površine, vsi drugi elementi pa se morajo iz GERK-a izločiti (npr. linijske strukture, širše od 2 m, vodna telesa s površino 25 m² in več ...). V izogib težavam pri terenskih pregledih se zato precej kmetov raje odloči za popolno odstranitev teh prvin. Ena od težav, s katero se srečujemo na območjih Natura 2000, je tudi zaraščanje, ki je posledica popolnega ali delnega opuščanja kmetijske rabe iz različnih ekonomsko-socialnih razlogov.

Priporočila in predlogi, vezani na oblikovanje PUN2000, so zato vezani na oblikovanje ukrepov KOP (izogib horizontalnim ukrepom, ustrežnejše finančno vrednotenje ukrepov ...) ter uvedbo novih ukrepov, kot sta 'Natura 2000 plačila' (izvaja naj se na območjih, kjer je stanje vrstno bogatih travnikov zelo slabo) in 'Načrt aktivnosti za kmetije', preko katerega se lahko bistveno izboljša informiranost in ozaveščenost kmetov. Preveriti in po potrebi dopolniti pa je treba tudi zakonodajne predpise, ki urejajo preprečevanje zaraščanja, saj niso povsem učinkoviti.